

"Ход ка Немањином граду": Литије су први и прави покрет урбане културе у укупном постојању Црне Горе

У организацији НВО "Реанимација" синоћ, 27. децембра, у књижари Матице српске – Друштва чланова у Црној Гори, одржана је прва у низу трибина "Ход ка Немањином граду", поводом обиљежавања двије године од прве протесне литије.

Уредник програма, Мато Уљаревић, поздравио је све присутне и приближио концепт овогодишњег Фестивала омладинске културе – Немањин град, који ће се одржавати у форми трибине под називом "Ход ка Немањином граду" у знаку јубилеја коме је прва трибина посвећена, а то је прва протестна литија која је кренула ка Немањином граду, али је заустављена и никад није дошла до њега.

"То прекидање било је разлог да се тај ход умножи и да се дигне глас цијелог народа да се до Немањиног града морало доћи", рекао је и додао да све

литије можемо да разумијемо као симболично кретање ка том граду. “Био је то најавангарднији и најутентичнији догађај у тој години, ријетко се дешава да истински духовни покрет има тако савремени карактер”, рекао је Мато Уљаревић. Осврнуо се на интернет литије као интелигентни механизам отпора цензури и забрани кретања и поручио: “Наш циљ је да данас увежемо ово колективно искуство са једним значајним локалитетом као што је Немањин град.”

Милорад Дурутовић је истакао да за протеклих 30 година није било дана када није било потребе у овом граду и свим градовима Црне Горе да људи изађу и протестују. “Тек онда кад је дошла ноћ, по судбину Црне Горе најопаснија у овом вијеку, а то није била само ноћ једног дана, већ ноћ једног нараштаја острашћених политичара”, рекао је и додао да те ноћи 2019. народ није био обузет припремама за дочек Нове године, већ пробуђен молитвама блаженопочившег Митрополита Амфилохија и свештенства, спреман да стане у одбрану светиња. “Ослобођен било каквог политичког менторства, народ започиње свој ход ка Немањином граду и у буквалном и симболичком значењу те ријечи”, нагласио је мр Милорад Дурутовић.

“Литије су потврдиле да су први и прави покрет урбане културе у укупном постојању Црне Горе”, рекао је Дурутовић, објаснивши да томе није допринијело само масовно присуство младих људи већ њихова укупна интелектуална и креативна реакција. Осврнувши се на дјело Митрополита Амфилохија, указао је на то да када се Митрополит вратио из европских метропола, није дошао само да дигне народ из безвјерја једног времена, једне епохе која је пола вијека светковала свог маршалског бога, већ је дошао као свједок, сапутник и саучесник најбољих интелектуалних, културних и урбаних епизода Европе из друге половине прошлог вијека.” Дошао је као доказани духовник и интелектуалац да донесе једну европејску мисао много прије данашњих интеграција и инклузија за којима хрлимо”, закључио је мр Милорад Дурутовић.

Историчар Томаш Дамјановић је говорио о интерпретативном оквиру, односно начину на који се из различитих углова тумачи једно сложено питање наше историје. Подсјетио је да се свака полемика у вези са карактером грађевине која се налази на ушћу Рибнице у Морачу, обично завршава ријечима “Немањин град или османска тврђава”. Напоменуо је да је први извор у коме се помиње Рибница, Житије Светог Симеона, надаље говорећи хронолошки о изворима у којима се помиње и истраживањима овог локалитета. “Да бисмо водили квалитетну и чињенично неупитну културну политику, морамо се или

посветити даљим археолошким истраживањима назначеног локалитета, или пребацити тежиште на други ниво, односно усмјерити пажњу на историјски неоспорне сегменте наше прошлости, односно на њихову симболику”, нагласио је Дамјановић. Он је такође посебно истакао, с обзиром да је цјелокупно дјеловање такозване црногорске елите, на фону негирања постојања свега српског у Црној Гори, осим као нечега што константно тежи да пороби све црногорско, било би пожељно када се ми, као баштеници аутентичне историјске традиције, не бисмо понашали као негација негације. “То савремено црногорство представља негацију српства, те се бојим да у значајној мјери, наше српство не представља ту копчу са аутентичним српством, већ да се почесто у нашим наступима, српство доживљава као негација негације, односно негација црногорске негације српства”, појаснио је Томаш дамјановић.

Правник Матија Стојановић је говорио о литијама са правног аспекта објаснивши да се правне норме, закони, које доноси држава, разликују од других норми којима се руководимо у животу, само по њеном поријеклу. Говорио је о моменту када је државни закон у сукобу са неком другом нормом, те се онда човјек налази у дилеми коме закону ће се привољети. “Најбољи тренутак који осликава шта је свим људима који су се окупили у литијском сабрању било битно, јесте тројчинданска заклетва која се одиграла у Подгорици”, рекао је Стојановић, прочитавши дио заклетве са Тројчинданског сабора. Такође је направио паралелу између заклетве Тројчинданског сабора и одлуке сабрања пред битку на Мартинићима и упоредио гдје се црногорска држава налазила прије два вијека, а гдје прије двије године.

Политиколог Горан Гачевић, присјећајући се догађаја од прије двије године када су, како је казао, почели “устанчићи” широм Црне Горе, сликовито рекао да је једино вожд нашег устанка, Митрополит Амфилохије, имао инструмент за мјерење напрслине на јеванђелском бићу Црне Горе дубоке као Јадран. “Имао је лијек за њено исцјељење, лијечио је и на крају је васкрсао светосавско биће Црне Горе. Енергија коју је покренуо, заједно са осталима, није могла бити губитничка. Нама остаје за наук да бранимо светосавску и светосимеоновску културу, без које смо реално бескоријеновићи, а што нови свјетски поредак од нас хоће да направи, а има своје извођаче на терену који су тренутно, али само тренутно, поражени”, закључио је Гачевић.

Александар Ђуковић, политиколог и књижевник, говорио је о неколико сегмента везаних за књижевност на Немањином граду, осврнувши се на ход

који је почео и завршио се у Немањином граду захваљујући Цркви, а који је и крај вечерашњег хода. Он је нагласио да је немогуће говорити о савременој књижевној сцени у Црној Гори и њеним специфичностима, а притом превидјети феномен Немањиног града. “Ријеч је о културном топониму који је у одређеном моменту представљао дом, а потом својесврсни збјег обескућених писаца Удружења књижевника Црне Горе. С друге стране, Немањин град је постао стециште нових књижевних гласова махом млађе генерације, не само када је у питању Удружење књижевника, као најстарије организација те врсте основана 1946. године, већ и новоуспостављени фестивал коме вечерас присуствујемо.” Казао је да би за описивање подгоричке књижевне, а самим тим и културне кружнице, било важно иглу шестара побости управо у Немањин град.

Након излагања је уследила дискусуја, а на самом крају учеснике трибине и све присутне је поздравио о. Мирчета Шљиванчанин који је говорио о слободи коју пружа Црква, наглашавајући да Црква човјека никада не условљава, већ поштује његову личност, остављајући му слободу, а најбољи показатељ тога су управо литије за одбрану светиња које су биле величанствене јер нису ничим условљене.

Други Фестивал омладинске културе – Немањин град, са симболичним називом “Ход ка Немањином граду”, биће настављен трибинама на различите теме, у циљу активног укључивања младих људи у културне и друштвене процесе у Црној Гори.

Фестивал омладинске културе – Немањин град посвећен је афирмације културног и научног стваралаштва младих људи у Црној Гори и промоцији културно-историјског језика Подгорице. Фестивал је своје прво издање доживио током 2020. године, када се у програму представило више од тридесет младих културних стваралаца: књижевника, умјетника, глумаца, редатеља, архитеката и музичара.

Тонски запис трибине у цјелости можете послушати на линку: <https://svetigora.com/hod-ka-nemanjinom-gradu-litije-su-prvi-i-pravi-pokret-urbane-kulture-u-ukupnom-postojanju-crne-gore/>

mitropolija.com